

# Correctievoorschrift VMBO-KB

# 2011

tijdvak 1

**economie CSE KB**

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

## 1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

## 2 Algemene regels

---

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.  
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.  
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.  
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.  
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.  
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

### **3 Vakspecifieke regels**

---

Voor dit examen kunnen maximaal 48 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten voor het geheel van de open vragen.

## 4 Beoordelingsmodel

| Vraag | Antwoord | Scores |
|-------|----------|--------|
|-------|----------|--------|

*Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.*

### Daan weet het antwoord

1 A

2 **maximumscore 1**

Voorbeeld van een juiste verklaring:

Wanneer degene die het microkrediet heeft ontvangen daadwerkelijk winst gaat maken, zal hij ook meer kunnen investeren/consumeren, waardoor de bestedingen zullen toenemen.

3 **maximumscore 1**

Voorbeelden van een juist antwoord:

- Arme mensen hebben (meestal) geen regelmatig inkomen.
- Arme mensen hebben (meestal) geen onderpand.

4 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juiste berekening:

Inkomsten eerste jaar

|                      |       |
|----------------------|-------|
| verkoop stierkalfjes | € 350 |
| verkoop koekalf      | € 75  |
| verkoop melk         | € 200 |
| totaal               | € 625 |

Uitgaven eerste jaar

|                             |       |
|-----------------------------|-------|
| voer                        | € 240 |
| huur land                   | € 200 |
| rente lening                | € 20  |
| aflossing lening einde jaar | € 100 |
| totaal                      | € 560 |

|                          |      |
|--------------------------|------|
| overgehouden eerste jaar | € 65 |
|--------------------------|------|

- juiste berekening inkomsten en uitgaven 1
- juiste berekening overgehouden bedrag 1

| Vraag    | Antwoord                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Scores |
|----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| <b>5</b> | <b>maximumscore 2</b><br>Voorbeeld van een juiste berekening:<br><ul style="list-style-type: none"> <li>• schuld begin 2e jaar: € 500 - € 100 (afbetaald) = € 400</li> <li>• rente over het 2e jaar: € 400 x 4% = € 16</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                               | 1<br>1 |
| <b>6</b> | <b>A</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |        |
| <b>7</b> | <b>B</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |        |
| <b>8</b> | <b>maximumscore 1</b><br>Voorbeelden van een juist argument:<br><ul style="list-style-type: none"> <li>– Door scholing wordt geïnvesteerd in mensen. Hierdoor wordt de productiefactor arbeid verbeterd en kan de arbeidsproductiviteit stijgen. Hierdoor kan het inkomen (individueel en nationaal) stijgen.</li> <li>– Er is (nu) geen geld voor scholing. Door scholing als hulp aan te bieden maak je dit mogelijk. Hierdoor kan het inkomen (individueel en nationaal) stijgen.</li> </ul> |        |

## A-merken in de lift

- 9**    **C**
- 10**   **A**
- 11**   **maximumscore 1**  
Voorbeelden van een juiste verklaring:  
  - Mensen kunnen zich nu duurdere merken veroorloven.
  - Dalende werkloosheid leidt tot grotere koopkracht waardoor (meer) mensen eerder zullen overstappen op A-merken.
- 12**   **maximumscore 1**  
Voorbeelden van een juiste maatregel:  
  - Duif kan proberen onder eigen naam (als A-merk) zijn producten te verkopen.
  - Duif kan proberen op de kosten te besparen, waardoor de huismerken goedkoper verkocht kunnen worden.
- 13**   **maximumscore 1**  
Voorbeeld van een juiste uitleg:  
De brutowinstmarge is het verschil tussen de (netto) verkoopprijs en de inkoopprijs van een product.

| Vraag | Antwoord | Scores |
|-------|----------|--------|
|-------|----------|--------|

**14 maximumscore 1**

Voorbeelden van een juist argument:

- Anouk: mensen die niet gespecialiseerd zijn hebben veel meer keuzemogelijkheden bij het vinden van een nieuwe baan.
- Michelle: een gespecialiseerd persoon heeft weliswaar minder keuze, maar het aanbod van personeel met dezelfde specialisatie is veel kleiner.

## Susan zoekt en zoekt

**15 maximumscore 2**

Voorbeelden van juiste voorwaarden:

- Je moet direct beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt.
- Je moet een baan zoeken van minimaal 12 uur per week.
- Je moet tussen de 15 en 65 jaar zijn.

per juiste voorwaarde

1

**16 A**

**17 maximumscore 1**

Voorbeeld van een juiste verklaring:

De werklozen hebben niet de juiste opleiding/ervaring die voor de bestaande vacatures vereist zijn.

**18 A**

**19 maximumscore 1**

Voorbeelden van een juiste manier:

- De nieuwe wet geeft Susan de gelegenheid werkervaring op te doen of een betere opleiding te volgen. Hierdoor worden de kansen op het vinden van een reguliere baan groter.
- Als Susan bij een bedrijf een werkplek krijgt, heeft ze kans dat ze daar kan blijven als ze goed bevalt.

**20 D**

**21 maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist argument:

Het werkleeraanbod komt in de plaats van een uitkering. Jongeren die het aanbod weigeren krijgen geen uitkering meer.

| Vraag | Antwoord | Scores |
|-------|----------|--------|
|-------|----------|--------|

## Sterke euro, zwakke dollar?

**22 maximumscore 1**

Voorbeeld van een juiste berekening:  
 $135 / 105 \times 100 = 128,57$

*Opmerkingen*

*Andere manieren van juist afronden ook goed rekenen.*

*Als het €-teken of \$-teken vermeld wordt, het antwoord fout rekenen.*

**23 C**

**24 maximumscore 1**

Voorbeeld van een juiste verklaring:  
 De import wordt goedkoper (waardoor de consumentenprijzen kunnen dalen).

**25 maximumscore 1**

Voorbeeld van een juiste verklaring:  
 Amerikanen moeten meer dollars betalen voor dezelfde euro, waardoor Europese producten voor hen duurder worden. (Amerikanen kopen dan minder Europese producten.)

**26 A**

**27 C**

## Erfenis of ergernis?

**28 F**

**29 maximumscore 2**

- voordeel Claudine : 1

Voorbeelden van een juist voordeel:

- Ze hoeft zich niet te houden aan de voorwaarden van de bank.
- Ze krijgt mogelijk een hogere rente dan bij de bank.

- voordeel vriendin: 1

Voorbeelden van een juist voordeel:

- Ze betaalt mogelijk een lagere rente dan bij de bank.
- Ze betaalt geen afsluitprovisie.

**30 maximumscore 1**

Voorbeeld van een juiste uitleg:  
 Als mensen minder sparen neemt het aanbod van geld af, waardoor de prijs van het geld (de rente) stijgt.

| Vraag | Antwoord | Scores |
|-------|----------|--------|
|-------|----------|--------|

**31 maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist argument:

Er is dan veel aanbod van geld waardoor de rente laag blijft en bedrijven goedkoop kunnen investeren (waardoor de economie groeit).

## Kees begint voor zichzelf (of niet)!

**32 maximumscore 2**

Voorbeeld van een juiste berekening:

- kosten:  $(1.750 \times € 8) + € 49.000 = € 63.000$  1
- nettowinst:  $€ 77.000 - € 63.000 = € 14.000$  1

**33 maximumscore 1**

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$1.750 \times (€ 60 + € 44) = € 182.000$$

**34 maximumscore 2**

Voorbeelden van juiste mogelijkheden:

- goedkoper inkopen
- variabele kosten verlagen
- bezuinigen op vaste kosten

per juiste mogelijkheid 1

**35 maximumscore 1**

Voorbeelden van een juist argument:

- te optimistische afzetverwachting
- te optimistische (vaste) kosten
- te optimistische brutowinstmarge

*Opmerking*

*Let op een eventuele doorwerkfout in vraag 32 (met name indien daar verlies de uitkomst was).*

| Vraag | Antwoord | Scores |
|-------|----------|--------|
|-------|----------|--------|

## Sport in beeld!

### 36 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist doel:

- naamsbekendheid vergroten
- meer omzet (winst) behalen
- binding met de lokale gemeenschap versterken

*Opmerking*

*Een antwoord als 'Winst maken' niet goed rekenen, het gaat om **meer** winst.*

### 37 B

### 38 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist risico:

De club kan betrokken raken bij een schandaal, ondermaats presteren of anderszins op negatieve wijze in de publiciteit komen. Dit kan een negatieve uitstraling op het imago van de sponsor hebben.

### 39 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist argument:

Sporten zorgt voor een betere gezondheid. Een gezonde werknemer levert betere prestaties.

### 40 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste verklaring:

Als werknemers gezonder worden en minder vaak een beroep doen op de gezondheidszorg, nemen de kosten die daarmee verbonden zijn af.

### 41 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$€ 34,25 \times 0,30 \times 12 = € 123,30$$

### 42 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument:

wel meebetalen:

- John voelt zich gezonder en zal betere arbeidsprestaties leveren waardoor de kosten terugverdiend worden.
- Company en Co wordt op deze manier een aantrekkelijke werkgever en zal makkelijker personeel kunnen aantrekken.

niet meebetalen:

- Stijgende kosten moeten doorberekend worden in de prijzen. Dit komt zijn concurrentiepositie niet ten goede.
- De kans op blessures wordt groter. Hierdoor loopt Co de kans dat John een tijd uitgeschakeld is.

## 5 Inzenden scores

---

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 27 mei naar Cito.

## 6 Bronvermeldingen

---

bron 3      Beursgorilla.nl, bijlage, pag. 3

economie CSE KB

---

## Centraal examen vmbo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

---

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo

Bij het centraal examen economie KB:

Op **pagina 7** van het correctievoorschrift, bij **vraag 22** moet altijd 1 punt worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Op **pagina 9** van het correctievoorschrift, bij **vraag 41** bij een juiste berekening uitgaande van € 34,25 als contributie na aftrek belasting deze berekening ook goedrekenen.

Bijvoorbeeld:

$$(100:70) \times € 34,25 = € 48,93$$

$$€ 48,93 - € 34,25 = € 14,67$$

$$€ 14,67 \times 12 = € 176,04$$

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren economie vmbo.

Het College voor Examens,  
Namens deze, de voorzitter,

drs H.W. Laan